

Reactie conceptteksten Wet Minimumbeloning Zelfstandigen en Wet Zelfstandigenverklaring in het kader van de internetconsultatie

Inleiding

De zelfstandigenorganisaties PZO en stichting ZZP Nederland vormen samen het Zelfstandigenforum. In het Manifest Moderne Arbeidsmarkt (september 2019) presenteert het Zelfstandigenforum zijn visie op het arbeidsmarktbeleid. Kernpunten daarin zijn inclusiviteit, ruimte voor bewust zelfstandige ondernemers en inkomensperspectief voor werkenden met een laag verdienvermogen.

Sinds de invoering van de Wet DBA in 2016 worstelen kabinetten met de positie van zelfstandigen op de arbeidsmarkt. De discussie over de arbeidsmarkt van de toekomst is nog niet afgerond en vereist een integrale benadering. Het kabinet loopt echter voor de muziek uit, door op voorhand allerlei maatregelen af te kondigen, die een effectieve beleidsvorming wel eens in de weg zouden kunnen staan.

Volgens het regeerakkoord van 2017 moet er meer ruimte komen voor zelfstandige ondernemers op de arbeidsmarkt. Tevens zou er meer duidelijkheid moeten worden verschaft inzake de rechtspositie van zelfstandigen met betrekking tot de arbeidsrelatie. In het regeerakkoord aangekondigde maatregelen zouden het ondernemerschap moeten stimuleren, schijnconstructies voorkomen en inkomensperspectief bieden voor werkenden aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

In de voorliggende wetgeving probeert het Kabinet met ad hoc maatregelen armoede bij zelfstandigen te voorkomen als ook “echte” ondernemers geen strobreed in de weg te leggen. Het Zelfstandigenforum is van oordeel dat deze maatregelen niet bijdragen aan deze, zeer relevante, doelstellingen. Voorts is in het Regeerakkoord uitgesproken dat aan opdrachtgevers en opdrachtnemers meer duidelijkheid en zekerheid moet worden gegeven. Ook deze doelstellingen worden niet behaald. De wetgeving was al complex en is met deze voorstellen alleen maar complexer geworden en deze wetgeving geeft aan opdrachtgevers en opdrachtnemers geen enkele zekerheid over de arbeidsrelatie.

Een belangrijk bezwaar tegen het vaststellen van een tarief voor een ondernemer is dat deze ondernemer direct in zijn ondernemerschap wordt aangetast. Voor een ondernemer is een prijs een middel om een concurrentiepositie in te nemen. Door daar van overheidswege op in te grijpen wordt het ondernemerschap ondermijnd.

PZO en stichting ZZP Nederland beoordelen hieronder de voorgestelde wetgeving in het perspectief van het manifest Moderne Arbeidsmarkt en de inhoud van het Regeerakkoord op de punten doelmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

1. Deze wetgeving is ondoelmatig

- Uit geen van de beide wetsvoorstellen blijkt een samenhangende visie op de moderne arbeidsmarkt. Het zijn ad hoc maatregelen met een hoog gehalte van pleisters plakken.
- Zelfstandige ondernemers krijgen niet meer ruimte om te ondernemen, maar worden daarin zelfs ernstig belemmerd door onnodige verplichtingen.
- Zelfstandige ondernemers ondervinden door deze maatregelen niet de broodnodige rechtszekerheid in de relatie met opdrachtgevers. De (juridische) onduidelijkheid van de DBA wordt met deze wetsvoorstellen alleen maar groter.
- Het instellen van een minimumtarief aan de onderkant van de arbeidsmarkt, biedt in deze vorm geen inkomensperspectief voor werkenden met een laag verdienvermogen. Met de minimumbeloning wordt in dit wetsvoorstel beoogd om zelfstandigen meer bescherming tegen armoede te bieden. Door het minimale tarief van € 16 per uur zou dit moeten worden bereikt. In de MvT op dit wetsvoorstel wordt echter op geen enkele wijze aangetoond dan wel beargumenteerd dat zelfstandigen door dit tarief minder kans op armoede zullen hebben. Evenmin wordt beargumenteerd dat door dit tarief de concurrentiepositie met werknemers anders zal worden.
- Deze wetgeving geeft nu de indruk dat iedereen als zzp'er kan worden ingehuurd als het minimumtarief (€ 16 of € 75) maar wordt betaald, terwijl ook in deze gevallen nog steeds moet worden getoetst of er een dienstbetrekking ontstaat. Aan deze wetgeving wordt immers niets gewijzigd.

2. Minimumtarief zorgt niet voor inkomensverbetering laagbetaalden

- De stellige aanname dat met dit minimumtarief armoede wordt bestreden, wordt door het Zelfstandigenforum ernstig in twijfel getrokken.
 - Met 40 uur per week en 46 weken per jaar en een tarief van €16 kan een zelfstandige € 29.440 omzetten. Hiermee heeft de zelfstandige het bestaansminimum gerealiseerd. Hiervan worden de zelfstandige in staat geacht om zich te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid en ziekte en gelden reserveren voor periodes waarin sprake is van onvoldoende opdrachten. Alleen in dit laatste gaat het al verkeerd, aangezien er in deze aanname helemaal geen ruimte is om onvoldoende opdrachten te hebben.
 - Daarnaast is de zelfstandige die dit bedrag omzet volgens dit wetsvoorstel niet in staat om andere bedrijfskosten (indirecte kosten) in dit tarief te verdisconteren, zoals investeringen, telefoonkosten, opleidingskosten, en andere verzekeringen zoals beroeps- en bedrijfsaansprakelijkheidsverzekeringen.
 - Ook tijd die de zelfstandige moet besteden aan acquisitie, administratie, scholing, en andere vormen van ontwikkeling mag niet worden verdisconteerd in dit tarief. Wel wordt aangenomen dat de zelfstandige 40 uur per week declarabel werkt. Linksom of rechtsom wordt van de zelfstandige extra investeringen geveerd die niet zijn terug te verdienen.

- **De positie van laagbetaalden zal verslechteren**

- De groep laagbetaalden (ondernemer of niet), is bij uitstek prijsnemer, heeft zelf weinig invloed op de prijsvorming, al dan niet op basis van een uurtarief. Het gevaar is aanwezig, dat een minimumtarief in de praktijk zal leiden tot een neerwaartse beweging van bovenliggende tarieven, waardoor zelfstandige ondernemers direct worden getroffen in hun inkomen.
- De groep uitzendkrachten, nu nog met de status van werknemer met een WML, zal als gevolg van het minimumtarief puur vanwege loonkostenoverweging in de richting van het zzp-schap worden gedreven, waardoor deze groep flexwerkers nog minder sociale bescherming zal genieten dan nu het geval is.

3. Nog meer onduidelijkheid over arbeidsrelatie

- De Wet Zelfstandigenverklaring geeft partijen de mogelijkheid om de wil van partijen een grotere rol te laten spelen binnen de overeenkomst. Het Zelfstandigenforum waardeert dit, mede omdat eerder deze verklaring juist door het Zelfstandigenforum is bepleit. Alleen door de in het wetsvoorstel opgelegde beperkingen heeft het niet het gewenste effect.
- Door de Wet Zelfstandigenverklaring worden niet alleen zelfstandige ondernemers, maar ook werknemers die minimaal € 75 per/uur verdienen, uitgezonderd van loonheffing en premieafdracht door hun "opdrachtgevers". Daarmee creëert de overheid nog meer onduidelijkheid over de kwalificatie van de arbeidsrelatie dan nu al het geval is. Dat is niet in het belang van zelfstandige ondernemers.
- Het tarief van € 75 in de Zelfstandigenverklaring is arbitrair en niet onderbouwd. Werknemers worden niet ineens ondernemer als zij meer dan €75/uur verdienen en ondernemers worden niet ineens werknemer bij een lager tarief dan €75.
- Voor het grootste deel van de zelfstandige ondernemers en hun opdrachtgevers wordt in deze wetgeving geen rechtszekerheid geboden. Daarbij komt, dat deze zelfstandigenverklaring maar tot maximaal een jaar geldig is, terwijl de meeste opdrachten in dit segment langer dan een jaar duren.

4. Onuitvoerbaar en disproportioneel

- Alle ondernemers zullen door deze wetgeving worden getroffen met nodeloze administratieve plichten op straffe van hoge boetes.
- De veelheid van complexe administratieve verplichtingen geldt niet alleen voor hoog- en laagbetaalden, maar voor alle ondernemers en opdrachtgevers, inclusief particuliere klanten. Dat kost substantieel extra tijd en geld, enkel om te kunnen vaststellen of en hoe een bepaald uurtarief (€ 16 en € 75) wordt berekend en betaald aan twee groepen van beperkte omvang.
- Daarbij komt dat de zelfstandige zodanige gedetailleerde informatie moet verschaffen dat de concurrentiepositie van deze ondernemers in het gedrang komt. Van zelfstandig ondernemers kan dit niet worden verlangd.

ZELFSTANDIGENFORUM

- De focus op een uurtarief met een verplichte berekeningswijze staat los van de werkelijke prijsvorming in de markt. Deze wetgeving dwingt alle ondernemers, opdrachtgevers en klanten in een keurslijf van prijsvorming naar tijdseenheid. Dat heeft nadelige financiële gevolgen, zorgt voor verstoring van de markt en nodeloze beperking van ondernemerschap.
- De complexe en onduidelijke regelgeving rond de Zelfstandigenverklaring bij een minimumtarief van € 75 gedurende maximaal een jaar met een ingewikkelde samentelregel is niet uitvoerbaar en zeker niet te handhaven.
- Deze zeer complexe regelgeving zorgt voor nog meer onduidelijkheid voor alle opdrachtnemers en opdrachtgevers, waardoor grote problemen ontstaan in de uitvoering en naleving van deze wetgeving.

5. Deze wetgeving mag niet worden ingevoerd

- Deze wetsvoorstellen voldoen in geen enkel opzicht aan de eisen van doelmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.
- Invoering van deze wetgeving benadeelt alle zelfstandige ondernemers, opdrachtgevers en particuliere klanten.

Op grond van bovenstaande argumenten is het Zelfstandigenforum van oordeel dat deze wetgeving niet mag worden ingevoerd. Het Zelfstandigenforum heeft geconstateerd dat er geen enkel maatschappelijk draagvlak voor deze wetgeving bestaat. Zelfs werkgevers- en werknemersorganisaties adviseren om het wetsvoorstel niet in te dienen.

Het Zelfstandigenforum heeft zich steeds als constructieve gesprekspartner opgesteld en ook nu zijn wij bereid om constructief mee te denken over oplossingen die in de richting gaan van het Manifest Moderne Arbeidsmarkt, zoals in september 2019 door het Zelfstandigenforum is gepresenteerd.

